



سویه جدید کرونا

معاون فنی مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با اعلام اینکه هنوز کرونای JN.1 در کشور شناسایی نشده است، گفت: «این زیرسویه نیز از زیرشاخه‌های آمیکرون است و دنیا اطلاعات زیادی از آن ندارد.» بابک عشرتی درباره آخرین وضعیت شیوع بیماری‌های تنفسی در کشور به ایسنا گفت: «براساس آزمایش‌هایی که از بیماران تنفسی بستری گرفته می‌شود، حدود ۳۰ درصد موارد آنفلوآنزا، حدود ۱۰ درصد کرونا و مابقی نیز سایر ویروس‌های تنفسی است. براساس همین آزمایش‌ها برای ما مشخص شد که کرونا JN.1 در کشور ما شناسایی نشده است. این زیرسویه نیز از زیرشاخه آمیکرون است و دنیا اطلاعات زیادی از آن ندارد.» به گفته او، برخلاف اینکه برخی کشورها گزارش‌هایی حاکی از افزایش موارد بیماری‌های تنفسی اعلام کرده‌اند، اما کشور از نظر شیوع بیماری‌های تنفسی در شرایط سختی قرار ندارد: «توصیه می‌کنیم کسانی که در گروه پرخطر هستند (زنان باردار، افراد بالاتر از ۶۵ سال و...) و واکسن تزریق نکرده‌اند، هر چه زودتر اقدام به تزریق واکسن کنند؛ زیرا تا بهمن‌ماه هنوز فرصت وجود دارد هر چند فرصت طلایی، اواخر شهریورماه و اوایل مهرماه بوده است.»

عندس: آرش خاموشی، هم‌مفهن



روایت چهار کارشناس درباره آنچه در چرخه معیشت رخ می‌دهد

حقوق کارگران در سراسر شیبی

دارند و باید دو پیش شرط لازم را داشته باشند؛ یکی تشکیل‌های مستقل کارگری که در ایران چنین تشکیلی نداریم و دوم حق اعتصاب. در نبود این دو پیش شرط، کارگر قدرت چانه‌زنی و مذاکره با کارفرما برای رسیدن به یک پیمان جمعی عادلانه را ندارد. بنابراین راه حل جایگزین، ساختارهای تنظیم‌گری است. شورای عالی کار ما بسیار نحیف، صلاحیت‌های آن بسیار محدود و ترکیب اعضای آن بسیار نامتوازن است. دولتی که بزرگ‌ترین کارفرماست، در این شورا تصمیم‌گیری می‌کند. در واقع در این شورا دو عضو نماینده کارفرما و یک عضو نماینده کارگران است که از تشکیلات غیرمستقل هستند. بنابراین هیچ صدایی از کارگر در شورای عالی کار شنیده نمی‌شود.»

نقش حقوق در روابط کار

فرهاد جم، پژوهشگر حقوق و تنظیم‌گری رفاه اجتماعی، دیگر سخنران این جلسه، درباره مفهوم تنظیم‌گری روابط کار صحبت کرد و گفت: «اصل بر این است که مداخله در امور مردم از جمله روابط کار، صورت نگیرد اما تنظیم‌گری استثنایی بر عدم مداخله است از باب تحقق آزادی واقعی، کارآمدی و اثربخشی در حوزه اقتصاد و در حوزه ارزش‌هایی مانند همبستگی، انسجام اجتماعی و عدالت توزیعی. از طرف دیگر علت مداخله و تنظیم‌گری را باید به لحاظ هنجاری توجیه کنیم.» این پژوهشگر حوزه حقوق و رفاه اجتماعی با تأکید بر اینکه نتولیبیرالیسم بر این باور است که بازار خودتنظیم است، ادامه داد: «در تنظیم‌گری مسئله منفعت عمومی از دو منظر اقتصادی و اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد. منفعت عمومی، مفهومی سیال است که هر کس از نظر خود آن را تعریف می‌کند. برخی اقتصاددانان‌ها بر این باورند منفعت عمومی ناظر بر رقابت و انتخاب فردی حداکثری است و ناکامی بازار نیز باید رفع شود. ناکامی بازار به معنای فقدان تخصیص منابع است که شامل نبود توازن اطلاعات در بازار و وجود انحصار در بازار است. اقتصاد بازار نمی‌تواند به تنهایی این موارد را مورد تخصیص بهینه قرار دهد، این موارد باعث می‌شود که ناکامی بازار رخ دهد؛ اما وقتی ترجیح تک‌تک افراد برآورده شود، رفاه اجتماعی نیز ایجاد می‌شود. منفعت عمومی معتقد است ارزش‌های اجتماعی مهم مانند ارزش‌های دموکراتیک، عدالت توزیعی و انسجام اجتماعی تنها با تحقق حداکثری کارآمدی بازار محقق نمی‌شود و کفایت نمی‌کند، بنابراین باید به دلیل ارزش‌های بالاتری دست به تنظیم‌گری زد. اگر شرایط اقتصاد مناسب نباشد، کالای لازم تولید نمی‌شود و به همین نسبت، حفاظت از سایر ارزش‌ها نیز معنای خود را از دست می‌دهد.»



قرار می‌دهد. بخش قابل توجهی از کارگران تحت عناوین مختلف در بخش‌های مختلف اقتصادی عملاً از شمول این حمایت‌ها خارج شدند؛ مانند بیمه‌های کار. از طرف دیگر رویکرد سه‌جانبه‌گرایی از ابتدا در حقوق کار با ضعف ایجاد شد، تشکیلات مستقل کارگری در کشور نداشتیم که بتوانند در قالب چانه‌زنی متعارف از بخشی از حقوق کارگران حمایت کنند.» براساس اعلام او، با اینکه قانون کار صراحتاً موضوع افزایش حداقل دستمزد مطابق با تورم را مورد تأکید قرار داده، اما هرگز این افزایش دستمزد مطابق با تورم رخ نداده است: «در حال حاضر با سرکوب دستمزد مواجه هستیم که یکی از دلایل بحران صندوق‌های بازنشستگی نیز همین موضوع بوده است؛ یعنی با کاهش دستمزد، محل اصلی تأمین درآمد صندوق‌های بازنشستگی از بین می‌رود. از طرف دیگر حمایت صندوق‌های بازنشستگی در زمان اشتغال و پس از اشتغال را کاهش می‌دهد.» این استاد دانشگاه می‌گوید: «اگر حقوق کار وجود نداشته باشد، رابطه میان کارگر و کارفرما مانند هر قرارداد دیگری می‌تواند از طریق مذاکره مبتنی بر حاکمیت اراده در قالب توافق میان کارگر و کارفرما شکل بگیرد و در قالب‌های حقوق خصوصی مانند عقد اجاره اشخاص و... شکل بگیرد. اگر قرار باشد این نوع حمایت‌ها در قالب حقوق کار کاهش یابد، به معنی بازگشت به همان وضعیتی است که در گذشته وجود داشته است.»

صدای خاموش کارگران

هداوند در ادامه با اعلام اینکه هدف اولیه حقوق کار، صیانت از کارگر است، توضیح داد: «صیانت از کارگر در اولین مرحله صیانت از یک انسان است. اما در رویکردی دیگر، کارگر به عنوان نیروی کار مورد حمایت قرار می‌گیرد. عمده تحلیل‌ها در نقد حقوق کار این است که با حمایت از حقوق کارگر، هزینه‌های تولید افزایش یافته و کارفرماها در عمل علاقه‌ای به ایجاد شغل نخواهند داشت و تعداد کارگران خود را کاهش می‌دهند. این در حالی است که براساس یکی از تحلیل‌های موجود با افزایش دستمزد، قدرت خرید خانوار افزایش می‌یابد. این موضوع باعث افزایش تقاضای خرید کالا و خدمات می‌شود، این افزایش نیز باعث تحریک عرضه می‌شود و علاقه به افزایش تولید کالا و خدمات افزایش می‌یابد، برای افزایش تولید نیاز به کارگر افزایش می‌یابد و در نتیجه امکان اشتغال بیشتر می‌شود. در این شرایط به دلیل عرضه بیشتر، رقابت افزایش می‌یابد و در عمل قیمت کالا و خدمات افزایش می‌یابد. با حمایت از کارگر می‌توان از رشد اقتصادی حمایت کرد.»

هداوند با انتقاد از اینکه بخشی از ضعف حمایت از قانون کار در ایران به حقوق کار بازمی‌گردد، عنوان کرد: «من مدافع حقوق کار هستم، نه قانون کار فعلی. این قانون از انعطاف‌پذیری لازم برای تطبیق با پیرامون خود، برخوردار نیست. ایده کلی درباره قانون گذاری در حوزه قانون کار این است که نباید قانون کار وارد جزئیات شود. بخش قابل توجهی از بار تنظیم روابط کار باید در قالب پیمان‌های جمعی جا گیرد. پیمان‌های جمعی در جهان تعیین‌کننده روابط کار هستند، در نظام‌های حقوقی امکان تحقق



شادی مکی
خبرنگار گروه جامعه

حقوق کار در ایران با بحران مواجه است؛ بحرانی که در یک چرخه به نابرابری و در نهایت به ازم‌کسیختگی اجتماعی می‌رسد. در دایره معیشت، کودکان کار قرار گرفته‌اند؛ کودکانی که در وضعیت اقتصادی موجود اگر کار نکنند، درآمد خانواده کفاف هزینه‌های زندگی‌شان را نمی‌دهد. خانواده بسیج می‌شود تا نیازهایش را تأمین کند. همه اینها در شرایطی است که کارگران، حداقل‌ها را دریافت می‌کنند و حداقل دستمزد با خط فقر فاصله چندانی ندارد. همچنین از ۲۴ میلیون شاغل در کشور، ۸ میلیون نفر بیمه بیکاری می‌گیرند. در همین زمینه جلسه «چیستی و چرایی حقوق کار، از بنیادهای نظری تا الگوهای سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری»، با تلاش انجمن علمی حقوق کار و تأمین اجتماعی ایران و همکاری گروه حقوق خانه اندیشمندان علوم انسانی برگزار شد. سخنرانان در این نشست ارتباط قانون گذاری در حوزه کار و اقتصاد و روابط کارگر و کارفرما را بررسی کرده و تلاش کردند به این سوال پاسخ دهند که میزان دخالت دولت و قانون‌گذار در حوزه کار به ویژه کارگر و کارفرما چه میزان می‌تواند باشد و در نهایت پرسیدند، سهم مردم از ثروتی که توزیع می‌شود چقدر است؟

افول حمایت از کارگران

مهدی هداوند، عضو هیئت‌علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی و رئیس انجمن علمی حقوق کار و تأمین اجتماعی، اولین سخنران این نشست بود. او با تأکید بر اینکه حقوق کار در چند دهه اخیر به شدت با بحران مواجه شده است، گفت: «اما در ایران تا حد زیادی این بحران را متوجه می‌شویم. این موضوع البته مختص ایران نیست. در جنبش‌هایی که تحت‌عنوان آزادسازی اقتصادی، مقررات‌گذاری و مباحثی مانند نتولیبیرالیسم مطرح شده‌اند، به میزان زیادی انتظاراتی که از حوزه حقوق کار و حمایت از کارگران وجود داشت، رو به افول رفت.» او معتقد است، در ایران پس از تصویب قانون کار، کلید کاهش حمایت از کارگران زده شد و قانون گذاری، تحت‌عنوان اصلاح قانون کار نیز انجام نشد. یکی از قوانین مهمی که اصلاحاتی را در قانون کار ایران ایجاد کرد و به کاهش حمایت از کارگران در ایران منجر شد، «قانون رفع موانع تولید» بود. از همین عنوان می‌توان فهمید رویکرد قانون‌گذار با سیاست‌گذاری اقتصادی در ایران چگونه بوده است که حمایت از کارگر را به عنوان یکی از موانع تولید می‌بیند. رئیس انجمن علمی کار و تأمین اجتماعی ادامه داد: «یکی از اقداماتی که در جریان افول حقوق کار در ایران مشخص شده، رویکردهایی مثل مفهوم اخراج در حقوق کار است. اصلاحات قانون کار «اخراج» به «فسخ قرارداد» تغییر یافت. در حالی که فسخ، مفهومی است که از حقوق خصوصی و قراردادهای خصوصی گرفته شده، اما اخراج، موانع و شرایطی دارد و حمایت‌های خاصی از کارگر را مورد توجه



رشد ۴ درصدی اهدای خون

سختگوی سازمان انتقال خون ایران با بیان اینکه میزان اهدای خون ۹ ماهه سال ۱۴۰۲ به یک میلیون و ۷۵۹ هزار و ۷۳۴ واحد اهدای خون رسیده، از رشد بیش از ۴ درصدی اهدای خون در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل خبر داد. بشیر حاجی‌بیگی گفت: «استان لرستان با رشد ۲۹ درصد، استان خراسان شمالی با ۲۰ درصد و استان کرمان با ۱۳ درصد، بالاترین رشد آمار اهدای خون را در بین استان‌ها به خود اختصاص دادند.» او با اشاره به رشد شاخص اهدای مستمر خون ادامه داد: «این شاخص هم‌اکنون در کشور بیش از ۵۴ درصد است و استان‌های سمنان با شاخص نزدیک ۶۹ درصد، یزد با ۶۴ درصد و گلستان با ۶۳ درصد، بالاترین شاخص اهدای مستمر کشور را داشته‌اند.»